

Ruijanpallas voi kasvaa järkyttävän isoksi. Suurin vapavälinein pyydetty yksilö painoi 202 kiloa.

PUMPATAAN JA VÄÄNNETÄÄN

ARI LAINE

Aurinko paistaa pilvettömältä taivaalta, kun pakkaamme kassejamme ja vapaputkiamme Paulin veneen kajuuttaan. Ketjussa kassit kulkevat rivakasti, kunnes kaikki on vihdoin pakattu. Viimeinen tarkistus, että veneen kiinnitys on kunnossa.

Ahtaudumme Land Roverin istuimille, ja matka voi vihdoin alkaa. Edessä pyöreät 1500 kilometriä navigaattorin näyttöruudun mukaan. Matka sujuu rattoisasti kalajuttuja kertoillessa, ja kuin huomaamatta saavutamme Napapiirin rajan.

Kilpisjärvellä suoritetun tankkauksen jälkeen maisemat muuttuvat radikaalisti saapuessamme Norjan puolelle. Vesiputoukset ja taimenjoet kimaltelevat houkuttelevina. Mutta nyt ei ole moiseen aikaa, vaan pidämme tiukasti auton keulan kohti Jäämerta.

NORJASSA ISOMUKSET UIVAT SYVÄLLÄ

Monien mielenkiintoisten lehtijuttujen läpikahlaamisen jälkeen päätimme lähteä porukalla selvittämään, onko Norja tosiaan sellainen vapakalastajan unelma kuin annetaan ymmärtää.

”Vaapun muotoa tärkeämpää tuntui olevan oikea väri ja uintisyvyys.”

Uuden aamun taas koittaessa pysäköimme vihdoinkin karavaanimme Andörja Havsfiskecenterin pihalle. Perillä! Väsyneinä automatkasta purkaudumme ulos autosta keskuksen pihamaalle. Hiljaisuuden vallitessa korkkaamme tervetuliaisolut upeiden maisemien keskellä. Ja kuin pisteenä i:n päällä yllämme liitelee uljas merikotka.

TILAA JA VARUSTEITA

Andörjaa pidetään yhtenä Norjan kauneimpana saarena. Saarelle on matkaa

Norjan luoteisrannikolla sijaitsevan Andörjan edustan maisemat ovat huikeita. Keloissa kannattaa käyttää siimalaskuria, koska syvyyttä näillä vesillä piisaa.

Nopeasti muuttuvat olosuhteet

Sää kannattaa aina huomioida merelle lähtiessä, sillä keli voi muuttua nopeastikin. Aallokko nousee huomaamatta ja on paljon kotoista vaarallisempi. Kunnollinen kellunta- tai pelastautumispuku on järkevä valinta.

Norjassa vuorovesi vaihtelee voimakkaasti kahdesti päivässä. Se vaikuttaa olennaisesti kaloihin ja kalastukseen.

Kun virtaus kiihtyy nousuvedellä, kalaparvet tulevat vuonoihin ja salmiin. Kun virtaus kääntyy laskuun, kalat vaihtavat paikkaa. Kannattaa tutustua paikallisiin merikortteihin sekä vuorovesitaulukoihin.

Narvikista linnuntietä noin 50 kilometriä. Matkaa kertyy saaren ympäri veneellä ajaen myös noin 50 kilometriä. Korkein saaren lukuisista vuorista on Langlitinden, joka nousee 1276 metrin korkeuteen merenpinnan yläpuolelle. Andörjan luoteiskärjessä on Engenesin kylä ja Havsfi skecenter, joka on erinomainen tukikohta matkailukalastajalle.

Keskus sijaitsee aivan meren äärellä, lumihuippuisten tunturien ja aavan meren kainalossa. Saatuamme avaimet isännältä majoitumme tilaviin kuuden

hengen huoneistoihimme. Hyvää huoneistojen varustetasoa täydensi koko huoneiston levyinen ulkoterassi merinäköaloineen.

Huoneistot sijaitsivat kahdessa kerroksessa. Alakerroksesta löytyi tasoikas tilausravintola sekä erillinen tilava kylmiöhuone saaliskalojen pakastamiseen. Vieressä olevassa satamassa oli siisti kalankäsittelyhuone, jossa asiakkaat saivat käsitellä saaliinsa.

Vuokravenekalustona toimi noin viisimetriset Silver Viking -avoveneet, jotka oli varustettu 40-heppaisilla ne-

18-senttinen Karikko-vaappu osoittautui ylivoimaiseksi seinpyytäjäksi. Myös reissun komein, 13,5-kiloinen turska hakshti Karikkoon.

litahtiperämoottoreilla. Veneissä oli myös rosterista valmistetut vapaputket, vetouisteluputket sekä kohtuullinen Garmin 520S-kaikuluotain gps-kartoilla vahvistettuna. Sumppuja kalansaaliille ei veneessä ollut, vaan sumpun virkaa hoitivat isot muovilaatikot.

PALTAAN PERÄÄN

Muutaman tunnin nokosten jälkeen alkoi mieli tehdä vesille. Vavat purettiin putkista, kelat kiinnitettiin ja uistin-pakkeja käpisteltiin. Hetken tutkimme

keskuksen isännältä saamiamme merikortteja, joihin oli selkeästi merkitty parhaat ottipaikat. Olimme lueskelleet lehdistä ruijanpallas-juttuja, joten sitä piti tietysti heti yrittää. Mukana oli kassillinen Stormin jättijigejä, jotka olivat ottipelin maineessa mitä ruijanpaltasiin tulee.

Kalapaikaksi merikartalta valitsimme parinkymmenen kilometrin päässä sijaitsevan kohteen numero kuusi, Krykkjegrunnin. Saaren etelälaita oli korttimerkinnän mukaan ottipaikka, jossa veden syvyys vaihteli 15–100 metriin. Tarkoituksenamme oli vetää jättijigeillä syvänteen reunaan seuraillen.

Tunnin tyhjänvetämisen jälkeen totesimme, ettei homma ollutkaan niin

helppoa kuin olimme kuvitelleet. Jigit vaihtuivat vetovaappuihin, mutta lopputulos pysyi samana.

Silloin tällöin kaiussa näkyi iso kalaparvi, tosin yleensä huomattavasti syvemmällä kuin missä vaappumme uivat. Välillä havaitsimme ison lokkiparven vedenpinnassa syönnöstämässä. Samoille apajille yritimme mekin, mutta tuloksetta. Päätelimme krillien päätyvän lokkien ruokalistalle, koska emme nähneet lokkien nokassa yhtään kalaa. Lopulta kyllästyimme "aaveparvien" jahtamiseen ja otimme kurssin kohti kotisatamaa.

KOHDE NUMERO KAHDEKSAN

Vuotta aiemmin samassa paikassa käy-

neet kaverit kehuivat "takuuvarmaksi" kalapaikaksi kohdetta numero kahdeksan. Se on jo automatkalla aiemmin ohittamamme Mjösundetin silta. Vuotta aiemmin sillan alla sijaitsevaa luotoa ei kuulemma päässyt kiertämään läpi ilman vaapussa roikkuvaa seitiä. Sillan alusen paras kala oli Tarvaisen Matin saama 10-kiloinen turska. Siis todellinen lihalaatikon täyttöpaikka. Vaappuvalintakaan ei pitäisi olla vaikeaa. Ainoa ominaisuus piti olla se, että vaappu pysyisi pinnan alla.

Pauli kipparoi Baylineriaan hymysäsuin kohti sillan edustaa. Heti kun pääsimme luodon kupeelle ja saimme vaappumme veteen, melkoinen seirumba alkoi. Kaikuluotaimessa näkyi niin iso parvi kalaa, ettei pohjakaan

Suut olivat muikeina, kun ensimmäiset isot seit saatiin veneen kannelle. Molemmat kalat painoivat reippaat seitsemän kiloa.

"Muistakaa kundit, että kalat pitää vielä peratakin, tokaisi kipparimme Pauli."

PUMPATAAN JA VÄÄNNETÄÄN

enää piirtynyt ruudulle. Kalaa tuntui olevan kiinni lähes kaikissa vavoissa. Kiinni olevat kalat olivat seitä, painojen vaihdellessa kilosta kahteen.

– Muistakaa kundit, että kalat pitää vielä peratakin, tokaisi kipparimme Pauli ja sai näin saalistusvimman vallassa olleet kalamiehet rauhoittumaan.

TURSKAA, TURSKAA

Sää tuntuivat suosivan viikon mittaista reissuamme. Ainoastaan yhtenä päivänä tuuli yltyi niin kovaksi, että avomerelle ei ollut asiaa. Kokeilimme viikon aikana lähes kaikki merikorttiin merkityt ottipaikat, kylläkin vaihtelevalla menestyksellä. Keskityimme etupääs-

Vapakalusto joutuu Norjassa koetukselle. Siimana käytetään yleisesti punottua noin 80-paunaista piuhaa. Vieheinä suositaan vaappujen lisäksi jättijigejä ja pilkkejä.

sä vetämiseen, johon Suomesta traileerilla vedetty Paulin Bayliner oli aivan omiaan. Pitkätkin välimatkat taittuivat sillä mallikkaasti, eikä kovakaan keli pahemmin tahtia haitannut.

Vedossa oli yksi vapa kalastajaa kohden. Se tuntui toimivalta ratkaisulta, koska vältyimme pahemmilta sotkuilta. Vetämistä kokeiltiin niin pinnemmasta kuin syvemältäkin Dipsy Divereillä. Kalaa tuli molemmilla metodeilla, tosin kaikki suurimmat kalat tulivat syvemältä, 5–15 metristä.

Erilaiset painouistimet yhdistettyinä vetovaappuihin olivat myös tuottoisia. Eräs hetki jäi erityisesti mieleen. Sermiön Jari kipparoi vuorostaan venettä, kun vedimme penkkaa Faksfjordenin länsipuolella. Muut vetivät normivaa-

puilla, mutta Jarilla oli antamani oranssi-tiikeri-väritteinen Karikko-vaappu Dipsy Diverin perässä.

– Nyt on muuten iso kala välivedessä, hän viittilöi kaikuluotaimen näyttöruutuun.

Aikaa kului viittisen sekuntia, kun Jarin perävapa alkoi taipua luokille. Ei epäilystäkään. Nyt on kala kiinni!

Kala junttasi alaspäin, ja räikkä huusi. Dipsykin laukesi, mutta kala jatkoi päättäväistä matkaansa alaspäin kohti pohjaa. Kymmenkunta minuuttia Jari pumppasi, kädet maitohapoilla, otsa hikeä pukaten. Vihdoin kala suostui nousemaan pintaan. Pallas? Ei vaan iso turska, Karikko syvällä suussa.

Kala antautui lopulta koukattavaksi. Digitaalivaa'an näyttö heilahdelti aallokossa 12 ja 14 kilon välillä, kunnes asettui 13,5 kilon kohdalle. Komea turska!

Vapautimme kalan muutaman saaliskuvan jälkeen takaisin vetiseen elementtiinsä. Rantautuessamme kotisatamaamme meitä odotti perkauspaikan puntarilla vielä toinenkin yllätys. Viron pojat olivat saaneet pinnasta vetämällä jättiturskan, 28,5 kiloa! Kala oli valtava. Ja luonnollisesti myös Andörja Havsfi skecenterin uusi lajin saennätys.

SEITÄ PUKKAA

Löysimme Faksfjordenin itärannalta eräänä iltana ison parven kalaa syön-

Keila on pohjan tuntumassa elävä tursk kala, joka voi painaa jopa 30 kiloa. Tavallinen saaliskoko on muutaman kilon paikkeilla. Keila on lisäksi yksi Norjan helpoimmin pyydettävisistä lajeista.

kaustalkoista viisastuneita otimme kyytiin vain isoimmat seit.

Hauskana episodina jäi mieleen Joken Stormin punaista jättijigiä hinaamalla haukannut 9-kiloinen turska, joka oli miehen ennätyskala. Ja jotteivät yllätykset loppuisi tähän, perkaushuoneen puntarissa roikkui ruotsalaisten juksaama valtava 12,5-kiloinen merikissa.

Seuraavana päivänä oli taas uuden paikan vuoro. Lähdimme uistelemaan Andörjan ja Rollan välistä salmea pystellen 10–20 metrin syvyydessä. Tunnin uistelun jälkeen alkoi yhdellä jos

”Kala junttasi alaspäin, ja räikkä huusi. Dipsykin laukesi.”

nöstämässä. Aina kun osuimme parven kohdalle, vaappujamme vietiin. Kyytiä saivat Rapalat, Nilsut, Jesset sekä Karikot. Vaapun muotoa tärkeämpää tuntui olevan oikea väri ja uintisyvyys, 4–8 metriä. Selkeästi toimivimmat vaa-

put sisälsivät enemmän tai vähemmän sinistä. Muita ottivärejä olivat papukaija, tiikeriväritys sekä ruskeasävyiset vaaput.

Sein keskikoko Faksfjordenin reunamilta nousi yli kahden kilon suurimpien venyttäessä puntaria noin neljään kiloon. Joukossa oli tosin satunnaisia turskiakin, jotka saivat useimmiten vapautensa takaisin. Aiemmista per-

Kissakala käy hanakasti kiinni seipalalla höystettyyn turskapiikkiin. Noin 3-kiloinen kissakala on Norjassa vakiokokoa.

toisellakin kalamiehellä silmäluomi painaa auringon porottaessa mukavasti ja nelitahtimoottorin hyristessä tasaisesti. Kesken makoisampien päiväunien Pennin räikkä pärähti huuhtamaan. Pohjassa? Ei, vettä oli liikaa pohjatärppiin.

Muut vaaput kelattiin nopeasti pois tieltä, ja Pauli pääsi rauhassa väsyttämään kalaansa. Metri metriltä kala lähestyi venettä henkensä edestä taistellen. Juroi, yritti sukeltaa pohjaan... Lopulta kala antautui koukattavaksi sininen Karikko suupielessään.

PUMPATAAN JA VÄÄNNETÄÄN

Innostus tarttui kaikkiin, kun sei nostettiin puntariin. 11,5 kiloa! Mahtava kala! Samalla reissulla veneeseen nousi vielä pari ruijanpallasta, jotka olivat 1,3 ja 2,5 kiloa, ja niin päivä oli pulkassa.

POHJAKALAA JUKSAAMALLA

Viimeisenä päivänä vaihdoimme osittain miehistöjä isosta Baylineristä pienempään Silver Vikingin avoveneeseen. Ison veneen miehistön oli määrä harjoitella tulossa olevia lohenuistelun EM-kisoja varten, jotka pidettäisiin

tiakaan, kun Pena karjaisi:

– Kala!

Mies väänsi ja väänsi Ambassadeurin kampea, ja pikkuhiljaa alkoi saalis nousta syvyyksistä. Ähkäisten Pena tempaisi laidan paremmalle puolelle yli neljän kilon keilan, hieman kotoista madettamme muistuttavan oranssinruskean kalan.

Eikä aikaakaan kun minunkin pilkkiäni alkoivat saman kalalajin pienemmät yksilöt juntailla. Vaikkeivät kalat jättiläisiä olleetkaan, jo pelkkä ylöskominen miltei sadasta metristä kävi työstä.

loa. Homman kruunasi vartin päästä noussut yli 3-kiloinen merikissa seillä terästetty pilkki suupielessään.

VOITTO VETÄMÄLLÄ

Puhelin soi kesken kissakala-session. Jokke ison veneen miehistöstä soitti ja pyysi meitä avustamaan kalojen perkuussa. He olivat löytäneet ison kalaparven syvän päällä uistellessaan. Vaaput oli laskettu takiloilla 70 metriin, ja loppu olikin historiaa.

Vähän yli tunnissa neljä kaverusta kiskoivat veneeseen 23 seitä, jotka painoivat 5–10 kiloa. Eikä ollut kuulemma vaapulla väliä, ainoastaan oikea uintisyvyys oli tärkeää.

Loppuilta menikin sitten kaloja peratessa. Tai ei nyt ihan. Reissun kruunasi viimeiseksi illaksi tilattu loistava kalaillallinen kalastuskeskuksen alakeran tilausravintolassa. Täytyy myöntää, että kokin loihtima monen lajikkeen kala-ateria oli vertaansa vailla oleva esitys. Alkukeitto oli loistavaa, pääruokana lohta, rapuja, simpukoita – jopa valaanlihaa wasabi-kastikkeessa tuli nautiskeltua.

Kokonaisuudessaan viikko oli elämäni hienoimpia kokemuksia. Joten ensi vuodeksi varattiin sama paikka uudelleen, samalla porukalla.

”Ähkäisten Pena tempaisi laidan paremmalle puolelle yli neljän kilon keilan.”

Helsingin edustalla. Niinpä pääsimme Kallen kanssa Penan kipparoimaan veneeseen gastiksi.

Päivän suunnitelma oli selvillä. Lähtisimme yrittämään pohjakaloja naapurisaari Rollan kärjestä. Vanhassa mainingissa luovien saavuimme pelipaikoille. Pilkoin kala-astiaan syötiksi mukaanottamamme pikkusein annospaloiksi, joilla pilkkien kolmihaarakoukut maustettiin. Kaikuluo-tain näytti 80 metriä, ja maininki vei venettä pikkuhiljaa kohti matalampia syvyyksiä. Ei kun pyydöt alas.

Ei varmaan kulunut viittä minuut-

Seuraavalla rekauksella tunsin pohjan tuntumassa omituista ravistusta litkassani. Pumppasin vavalla otusta ylöspäin hitaasti, kierros kierrokselta kala alkoi nousta pohjasta ylöspäin. Kala nousi näkösyvyyteen toisella puolella venettä, ja Pena huusi:

– Se on valtava kissakala!

Innoissani kelasin pakettia omalle puolelleni venettä. Kun näkyviin ilmestyikin yhden sijasta kaksi kissakalaa päällekkäisissä koukuissa, olin vähällä tiputtaa virvelini laidan yli. Onnellisesti saimme molemmat ylös. Puntari näytti painoiksi 3,3 ja 3,5 ki-

Kuusamon kullattu Vuosiuistin® Professor Onega, NYT KAUPPOISSA!

”Tässä vuoden 2009 Vuosiuistin®n olkaa hyvät.”

Jukka Kujala

Saatavana hyvinvarustetuista marketeista ja kalastustarvikeliikkeistä. Keräilykohde ja loistava lahjaidea!

Kuusamon Uistin Oy
Kemijärventie 44-46
93600 Kuusamo

KUUSAMO
® FINLAND
www.kuusamonuistin.fi